

Onderwerp Actieplan Energiebesparing bij bedrijven

Steller Petra Hof en Miranda Hoeksema

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 06-11012219

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 6645499

Datum 13-12-2017

Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Al enkele jaren werken we onder de titel *Groningen Geeft Energie* aan de ambitie om in 2035 een energieneutrale stad te zijn en onze positie als koploper in de energietransitie te versterken. Het uiteindelijke doel is om per saldo geen CO₂ meer uit te stoten. Dat betekent dat alle energie die in onze stad door huishoudens, bedrijven en instellingen wordt gebruikt duurzaam wordt opgewekt. Bij voorkeur wekken we energie zoveel mogelijk lokaal op. De doelen uit het Masterplan Groningen Energieneutraal 2035 willen we behalen langs een aantal programmalijnen, waar Energiebesparing, er één van is. Voor de doelgroep huishoudens zijn, zowel voor de particulieren als de huursector, diverse aanpakken ontwikkeld, maar voor de doelgroep Bedrijven was dit nog niet het geval. Samen met de bedrijvenverenigingen is een actieplan Energiebesparing bij bedrijven opgesteld waarin concrete actie zijn opgenomen. Met deze brief bieden wij u het actieplan Energiebesparing bij bedrijven aan en hoe we denken onze ambitie 'Energieeneutraal 2035' te kunnen invullen.

Aanleiding

De fossiele energie die we momenteel gebruiken veroorzaakt wereldwijd klimaatverandering. Bovendien raken fossiele energiebronnen een keer op. In eigen regio ervaren we de gevolgen van aardbevingen door de gaswinning. Om onze welvaart te behouden en in de toekomst verzekerd te zijn van schone en betaalbare energie, is een grote omslag nodig. Voor de gemeente Groningen betekent dit dat wij voor één van de grootste opgaves tot nu toe staan. Bij bedrijven en instellingen binnen de gemeentegrenzen wordt circa 7680 Terrajoule primaire energie gebruikt, oftewel 51% van het totale energiegebruik in de gemeente Groningen. Willen we onze doelstelling halen, dan zullen we gezamenlijk met het Groningse bedrijfsleven ambities moeten formuleren en in samenwerking een aanpak kunnen ontwikkelen om deze doelstellingen te bereiken. Gelukkig is de wens vanuit het Groningse bedrijfsleven ook oog hebben voor duurzaamheid, zowel vanuit het perspectief van circulaire economie als vanuit kostenbesparing.

Wat gaan we doen?

Om op koers te blijven naar een energieneutrale gemeente Groningen is het wenselijk tussen 2018 en 2035 de energievraag bij bedrijven en instellingen bij benadering met 50% te reduceren (met 3840 TJ primaire energie derhalve). Dat is met afstand de grootste opgave in *Groningen Geeft Energie!* en dat rechtvaardigt de komende jaren een stevige inzet van menskracht en middelen op dit deelterrein.

Hoe gaan we dat doen?

We kunnen dit als gemeente niet allemaal zelf doen. Om onze ambitie te kunnen behalen is inzet van alle bedrijven, instellingen, bedrijvenverenigingen, kennisinstellingen en andere partners nodig. Het is onze rol om deze doelgroepen in eerste instantie te stimuleren en faciliteren. Mocht dit allemaal niet tot het gewenste resultaat leiden, dan kunnen we uiteindelijk handhavend optreden.

In het actieplan Energiebesparing bij bedrijven staat beschreven welke acties nodig zijn om onze ambitie te realiseren. De acties zijn in te delen in twee categorieën:

1. Actief informeren, stimuleren en ontzorgen
2. Uitbreiden Energieteam met extra inzet op energiebesparing bij bedrijven

Op de verschillende categorieën gaan we de volgende acties uitvoeren:

1. Actief informeren, stimuleren en ontzorgen
 - *Deal met het bedrijfsleven*
We gaan het platform Groningen Energieneutraal 2035 verder uitbouwen tot een ambitieuze deal met bedrijven en instellingen over besparingsdoelstellingen en toepassing van duurzame energie. De deal moet half 2018 uitgewerkt en ondertekend zijn.
 - *Opzetten besparingscollectieven*
In overleg met de bedrijvenverenigingen gaan we verkennen welke mogelijkheden er zijn voor oprichting van besparingscollectieven, welke financiële middelen daarvoor ingezet kunnen worden en hoe de organisatie er exact uit zou kunnen zien.
 - *Streven naar een energieneutraal bedrijventerrein.*
We willen in 2018 starten met een versnellingstafel energieneutrale bedrijventerreinen. Aan deze tafel bespreken partijen, waaronder de bedrijvenverenigingen, welke kansen zij benutten en hoe zij gezamenlijk aan oplossingen gaan werken voor concrete energievraagstukken. Ook kunnen de partijen acties op elkaar afstemmen, nieuwe initiatieven identificeren en succesvolle projecten opschalen.
 - *Stimuleren en faciliteren initiatieven vanuit bedrijfsleven*
Er zijn diverse partijen bezig met het opzetten van besparingscampagnes voor het bedrijfsleven. Deze initiatieven zijn afkomstig van onder andere de lokale energiecoöperatie Grunneger Power, de Natuur- en Milieufederatie, lokale installatiebedrijven en energiebedrijven en gaan we ondersteunen.
 - *Opzetten financieringsondersteuning voor bedrijven*
Om ambitieus energiebesparingsbeleid van bedrijven en instellingen zélf te stimuleren, is het cruciaal dat de gemeente ondersteuning biedt bij het financieren van besparingsmaatregelen. Het gaat er daarbij om de ondernemer waar nodig te ondersteunen bij financieringsaanvragen, bij het opmaken van de business-case en de administratieve afwikkeling.
2. Uitbreiden Energieteam met extra inzet op energiebesparing bij bedrijven
 - *Versterken Energieteam*
We zetten in met extra inzet van energieadviseurs op communiceren, enthousiasmeren en adviseren zodat bedrijven voldoen aan de wettelijke eisen die wordt gesteld door de Wet Milieubeheer en het Activiteitenbesluit. We willen meters maken en zullen hiervoor extra mensen aantrekken.
We zullen starten met het opzetten van een o-meting waarbij het energieverbruik van de bedrijven in kaart wordt gebracht. Dit wordt met een monitoringssysteem de komende jaren gevolgd, waarbij zowel de bedrijven als de gemeente inzicht krijgen in de besparingen in zowel verbruik, CO₂ als in geld. Voor de 'standaard' doelgroepen, worden de quick-wins gelijk in kaart gebracht zodat deze besparingen relatief

eenvoudig gerealiseerd kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld voor de horecabedrijven, detailhandel en supermarkten als ook de agrarische sector.

- *Projecten Energiebesparing bij specifieke doelgroepen*
Ontwikkelen branchegerichte aanpak, waarbij we in 2017 al zijn gestart met de doelgroep onderwijsinstellingen. Dit kan verder worden uitgerold naar de zakelijke dienstverlening, de zorginstellingen, etc.
- *Expertiseteams*
Gezien het feit dat meer dan 80% van het zakelijk energiegebruik in de gemeente Groningen in deze bedrijfscategorie valt, is het voor een effectieve aanpak nodig bedrijfsonderzoeken te organiseren. We onderzoeken de mogelijkheden voor het opzetten van expertiseteams specifieke voor grote zakelijke grootverbruikers. De benodigde kennis hebben we hiervoor niet in huis en we zullen gebruik maken van externe expertise.

Financiële consequenties

Voor de maatregelen in dit actieplan worden de extra middelen die zijn vrijgemaakt in de begroting 2018 aangewend. De begrotingswijziging wordt meegenomen bij de begrotingswijziging 1ste kwartaal 2018.

Actie	Benodigd budget
1. Actief informeren, stimuleren en ontzorgen	
Deal met het bedrijfsleven	€ 150.000
Samenwerking op bedrijventerreinen (Opzetten besparingscollectieven, Energie neutrale bedrijventerreinen, Stimuleren en faciliteren initiatieven vanuit het bedrijfsleven, opzetten financieringsloket voor bedrijven)	€ 200.000
2. Uitbreiden Energieteam met extra inzet op energiebesparing	
Versterken Energieteam naar 3 fte	€ 300.000
Projecten Energiebesparing bij specifieke doelgroepen	€ 25.000
Expertiseteams	€ 75.000
Totaal benodigd budget	€ 750.000

Wij vertrouwen erop u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

**Actieplan
Energiebesparing bedrijven en instellingen
Gemeente Groningen
29112017**

Inhoud

1. Inleiding
2. Bestuurlijke ambities
3. Energieprofiel gemeente Groningen
4. Visie en strategie
5. Actieprogramma 2017-2020
6. Financiën

1. Inleiding

De fossiele energie die we momenteel gebruiken veroorzaakt wereldwijd klimaatverandering. Bovendien raken fossiele energiebronnen een keer op. In eigen regio ervaren we de gevolgen van aardbevingen door de gaswinning. Om onze welvaart te behouden en in de toekomst verzekerd te zijn van schone en betaalbare energie, is een grote omslag nodig.

Voor de gemeente Groningen betekent dit dat wij voor één van de grootste opgaves tot nu toe staan. De doelstelling van de gemeente Groningen is om in 2035 energieneutraal te zijn. Om dit te bereiken is het noodzakelijk dat er minimaal 50% energie bespaard wordt. Daarnaast is de volledige transitie naar duurzame energie noodzakelijk.

Om dit te bereiken geven we in het meersporenprogramma 'Groningen geeft energie' de ambities aan om in 2035 een energieneutrale stad te zijn en onze positie als 'Energy-city' te versterken. In ons programma staat het spoor Energiebesparing op nummer 1. Energiebesparing draagt bij aan CO2 doelstellingen, leidt tot een lagere energierekening, verbetert de concurrentiepositie van Groningse bedrijven en geeft een impuls aan de werkgelegenheid.

Daarbij zal de trias energetica worden gevolgd, waar haalbaar, betaalbaar en efficiënt:

- (1) energiebesparing;
- (2) hernieuwbare energieopwekking;
- (3) zo schoon en efficiënt mogelijk opwekking van niet hernieuwbare energie (o.a. toepassing van principes circulaire economie)

Van het totale energieverbruik in de gemeente Groningen wordt 51 % door bedrijven en instellingen gebruikt. Willen we onze doelstelling halen, dan gaan we gezamenlijk met het Groningse bedrijfsleven ambities formuleren en in samenwerking een aanpak ontwikkelen om deze doelstellingen te bereiken.

In het afgelopen jaar hebben we samen met het bedrijfsleven dit proces verder vormgegeven. Er zijn gesprekken gevoerd bij alle bedrijvenverenigingen, presentaties gehouden bij de Koepel Economische Agenda en hebben we de samenwerking gezocht met de provincie Groningen.

In dit actieplan informeren we u over de concrete aanpak.

2. Bestuurlijke ambities

2.1 Rijk

Nederland heeft op 6 september 2013 een belangrijke stap gezet op weg naar een schone toekomst. Ruim veertig organisaties, waaronder de overheid, werkgevers, vakbeweging, natuur- en milieuorganisaties, maatschappelijke organisaties en financiële instellingen, hebben zich aan het Energieakkoord voor duurzame groei verbonden. Kern van het akkoord zijn breed gedragen afspraken over energiebesparing, schone technologie en klimaatbeleid. De ondertekenaars zetten zich de komende jaren in voor:

- een besparing van het energieverbruik met gemiddeld 1,5 procent per jaar;
- 100 petajoule energiebesparing per 2020;
- een toename van het aandeel hernieuwbare energieopwekking naar 14 procent in 2020 en 16 procent in 2023;
- ten minste 15.000 voltijdbanen extra.

2.2 Provincie Groningen

In het collegeakkoord 2015-2019 'Vol vertrouwen' van de provincie Groningen staat dat de provincie een forse bijdrage wil leveren aan de energietransitie.

De provincie en de omgevingsdienst Groningen willen de uitvoeringstaken met betrekking tot toezicht en handhaving rondom het thema energiebesparing bedrijven intensiveren, om zo de landelijke en regionale doelen te behalen. Begin 2017 heeft de provincie Groningen een plan van aanpak opgesteld voor de uitvoering van de taken in de periode 2017-2018.

2.3 Gemeente Groningen

De gemeente Groningen is verantwoordelijk voor het toezicht op en handhaving van de verplichte energiebesparing bij bedrijven. Middelgrote en grote energieverbruikers zijn verplicht om alle energiebesparende maatregelen te nemen die zichzelf binnen vijf jaar terugverdienen. Door de gemeente Groningen is de toezicht op een bescheiden wijze toegepast en zal, om onze doelen te behalen, ambitieuzer worden ingezet.

Masterplan Groningen Energieneutraal

In het gemeentelijk Masterplan Groningen Energieneutraal uit 2011 werd de eerste aanzet van de huidige gemeentelijke ambitie opgesteld. Inmiddels werken we al jaren aan ons doel om in 2035 als stad per saldo geen CO₂ meer uit te stoten. Dat betekent dat alle energie die in onze stad door huishoudens, bedrijven en instellingen wordt gebruikt duurzaam wordt opgewekt. Dat kan zijn direct in de eigen omgeving of indirect elders in Nederland of in de wereld. Bij voorkeur wekken we energie zoveel mogelijk lokaal op.

De doelen uit het Masterplan willen we behalen langs acht sporen: 1) Energiebesparing; 2) Windenergie; 3) Zonne-energie; 4) Warmte; 5) Biobased Economy; 6) Mobiliteit; 7) Kennis en Innovatie; 8) Eigen Organisatie

Bij een verwachte toename van het aantal inwoners, verkeersbewegingen, apparaten en bedrijven tot 2035 zal het aandeel hernieuwbare energie binnen de gemeentegrenzen de toename van het energiegebruik nog maar net kunnen bijbenen. Energieneutraliteit in 2035 moet daarom ook worden gerealiseerd door de energievraag binnen de gemeentegrenzen met circa 50% te reduceren, in alle sectoren.

Verreweg de grootste opgave ligt dan op het terrein van energiebesparing bij bedrijven en instellingen in de gemeente Groningen.

Koepel Economische agenda/Convenant ondernemend Groningen

We hebben aansluiting gezocht bij de Koepel Economische Agenda en het convenant Ondernemend Groningen. Het doel van het Convenant Ondernemend Groningen (2 november 2014) is het versterken van het ondernemingsklimaat en de werkgelegenheid. Gewerkt wordt aan een gezonde en duurzame economie, die leidt tot groei van bedrijvigheid, welvaart en werkgelegenheid.

In het convenant staan afspraken over de wijze van samenwerking met het georganiseerd bedrijfsleven (de vier bedrijvenverenigingen, VNO-NCW en MKB-Noord). Voor de verdere ontwikkeling en sturing op de uitvoering van de Economische Agenda is een Koepel Economische Agenda opgericht. Deze koepel is een doorontwikkeling van de eerdere samenwerking binnen het overlegplatform Bedrijven Groningen (OBG).

Bij het opstellen van dit actieprogramma zijn de bedrijvenvereniging en de koepel Economische Agenda betrokken.

Kennisinstellingen

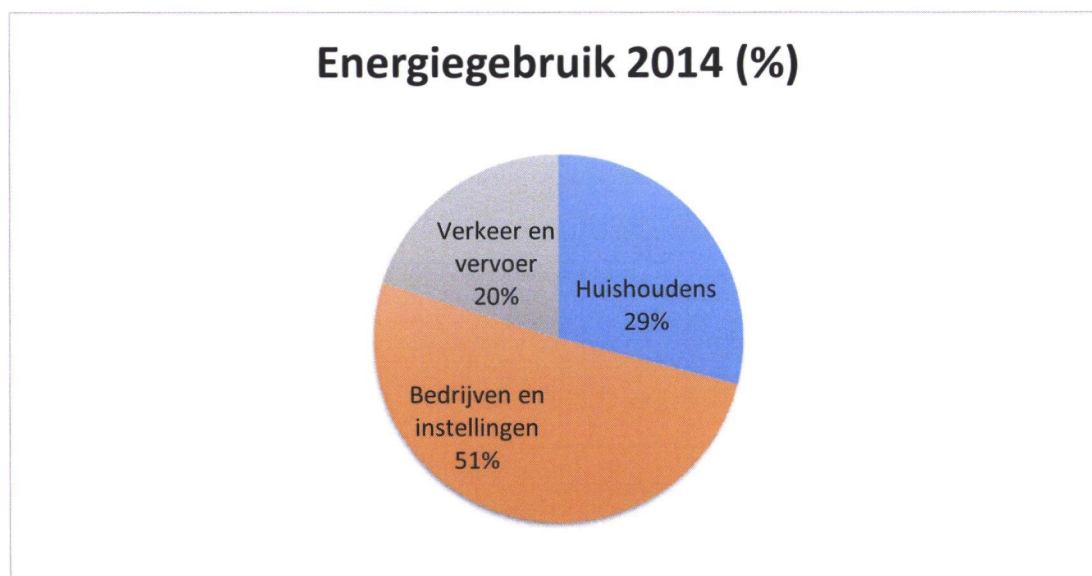
Groningen heeft één van de grootste kenniscentra op het gebied van Energietransitie, de Energy Academy en EnTranCe. Met deze partijen zal ook nadrukkelijk de samenwerking worden gezocht.

Samenwerking met Omgevingsdienst Groningen (ODG)

Om de kennis van energiebesparing op een hoger niveau te krijgen en te houden gaan de gemeente Groningen en de ODG samenwerken in één projectteam energie. Dit team wordt gevormd door de toezichthoudende energieadviseurs en/of specialisten op het gebied van energie. De leden van dit projectteam zijn deels gehuisvest in de stad Groningen om kennis te borgen en slagvaardig te werken. Het werk tussen de stad Groningen en ODG wordt deels verdeeld door de specifieke kennis van deze medewerkers. Hierdoor hebben grensoverschrijdende bedrijven één contactpersoon voor het onderwerp energie.

3. Energieprofiel Groningen

Bij bedrijven en instellingen binnen de grenzen van de stad Groningen wordt circa 7680 Terrajoule primaire energie gebruikt, oftewel 51% van het totale energiegebruik in de gemeente Groningen.

Om op koers te blijven naar een energieneutrale gemeente Groningen is het wenselijk tussen 2017 en 2035 de energievraag bij bedrijven en instellingen bij benadering met 50% te reduceren (met 3840 TJ primaire energie derhalve). Dat is met afstand de grootste opgave in *Groningen Geeft Energie!* en dat rechtvaardigt de komende jaren een stevige inzet van menskracht en middelen op dit deelterrain.

De autonome besparing bij bedrijven en instellingen is het afgelopen decennium, landelijk en gemiddeld over alle economische sectoren, 1,2% jaarlijks geweest. Krap voldoende om de gemiddelde economische groei bij te houden. Er is geen reden om te veronderstellen dat de situatie in de gemeente Groningen afwijkend is ten opzichte van het landelijk beeld. Als in de gemeente Groningen wordt gerekend met gemiddeld 1% groei van bedrijvigheid jaarlijks, zal per bedrijf of instelling jaarlijks een energiebesparing van gemiddeld circa 2,5% moeten worden gerealiseerd om op koers te blijven naar een energieneutrale gemeente in 2035.

Dat is moeilijk haalbaar, maar zeker niet onmogelijk. Het SER Energieakkoord richt zich (gemiddeld over alle economische sectoren) op 2% jaarlijkse besparing bij bedrijven en instellingen.

Voor dit actieplan betekent dit dus dat:

- De afspraken uit het SER Energieakkoord die betrekking hebben op energiebesparing bij bedrijven en instellingen én waarvoor de gemeente bevoegd gezag is zo volledig mogelijk moeten worden doorgevoerd;
- Gezocht moet worden naar alternatieven voor Energieakkoord-afspraken die bij nader inzien minder goed toepasbaar lijken te zijn;
- Een stimulerende aanpak gebruikt moet worden die er aan bijdraagt dat bedrijven en instellingen een hoger besparingsniveau realiseren dan wettelijk vereist is.

Doorvertaling

In de gemeente Groningen ziet het zakelijk energiegebruik, conform de categorisering die in de Wet Milieubeheer wordt gebruikt, er als volgt uit:

	Aantal	Totaal gas (m3)	Totaal elektra (kWh)
1. Zakelijke kleinverbruikers (< 50.000 kWh en < 25.000 m3 gas)	2.258	6.742.994	38.894.595
2. Zakelijke grootverbruikers (> 50.000 kWh en/of >25.000 m3 gas)	551	7.137.235	54.618.492
3. Groot zakelijk grootverbruikers (>200.000 kWh en/of >75.000 m3 gas)	335	77.421.280	479.795.361
Totaal	3.144	91.301.509	573.308.448

Bijna 84% van het zakelijk energiegebruik is geconcentreerd bij 335 (11% van het totale bedrijvenbestand) grote zakelijke grootverbruikers. Als het totale bestand van 886 zakelijke grootverbruikers wordt genomen, is dat zelfs meer dan 90% van het zakelijk energiegebruik.

4. Wet- en regelgeving

Bij milieutoezicht- en handhaving op energiebesparing bij bedrijven speelt de volgende miliewet- en regelgeving een belangrijke rol.

Wet milieubeheer energieverbruik : > 50.000 kWh elektra of >25.000 m ³ gas energiebesparende maatregelen treffen met een tvt van max. 5 jaar. Erkende maatregelen zijn per bedrijfstak vastgelegd. > 200.000 kWh elektra of > 75.000 m ³ gas energiebesparende maatregelen treffen met een tvt van max. 5 jaar en opstellen Energy efficiency plan	Activiteitenbesluit milieubeheer; bevat een energiebesparingsverplichting voor bedrijven Activiteitenregeling: bijlage 10 bevat erkende maatregellijsten voor energiebesparing per branche	EED Art. 8 van de Europese energie Efficiëntie Richtlijn. Grote bedrijven moeten een energie-audit uitvoeren en deze ter goedkeuring voorleggen aan het bevoegd gezag.	MJA Meerjarenafspraak energie-efficiëntie 2001-2020 (MJA-3) Energiebesparingsconvenant tussen bedrijven en overheid waarbij bedrijven Energie-Efficiëncyplannen (EEP's) opstellen.
In Groningen: 3144 bedrijven	3006 bedrijven	40 bedrijven (bevoegd gezag is Groningen) 300 bedrijven in Groningen, maakt deel uit van een keten en bevoegd gezag is elders	5 bedrijven

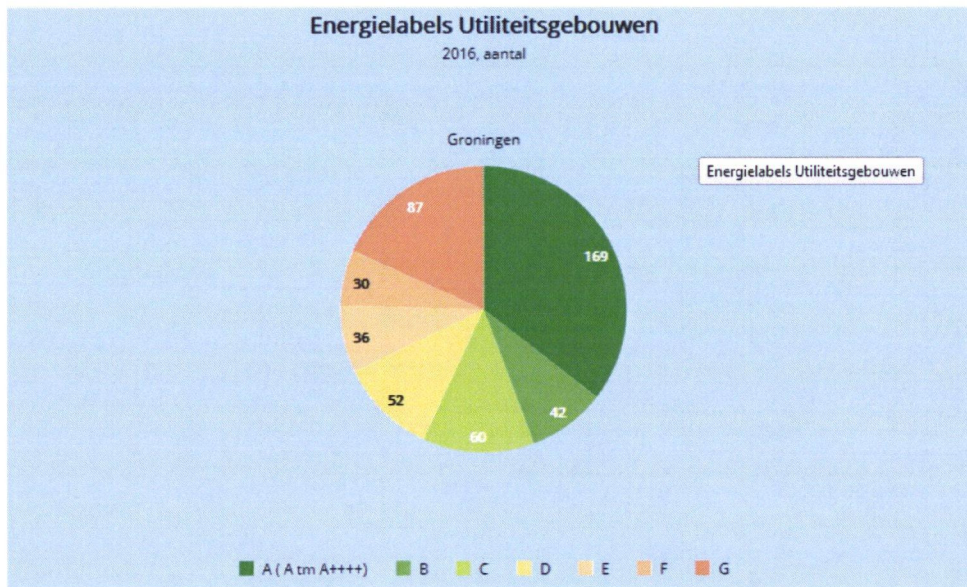
Daarnaast is er nog de bouwwet- en regelgeving die onder de energieprestatie-eisen stelt aan de nieuwbouw, door middel van de Energieprestatie coëfficiënt.

Met het SER Energieakkoord is in 2014 afgesproken de al veel langer bestaande energiebesparingsverplichtingen uit de Wet Milieubeheer en het activiteitenbesluit te gaan handhaven. Daarnaast is in 2015 de Implementatiewet voor de Europese Richtlijn Energie Efficiëntie tot stand gekomen, waarmee de bevoegde overheden verplicht zijn gesteld de Wet Milieubeheer en het Activiteitenbesluit te handhaven op het punt van energie-efficiëntie. In datzelfde jaar is met het Rijk een convenant gesloten over het intensiveringspakket waarmee gemeenten en regionale uitvoeringsdiensten in staat worden gesteld toezicht en handhaving vorm te geven.

Energielabel kantoorgebouwen

In een brief aan de tweede kamer (d.d. 28 november 2016) is aangekondigd dat kantoorgebouwen een wettelijke verplichting hebben om vanaf 2023 minstens label C te hebben. Dit geldt voor zowel publieke als private gebouwen met een kantoorfunctie met een ondergrens van 100 m². Monumenten worden (vooralnog) uitgezonderd. Vervolgens is de verwachting dat deze wetgeving in de komende jaren verscherpt wordt en het energielabel A in 2030 verplicht wordt gesteld.

De huidige situatie in Groningen met geregistreerde energielabels (afkomstig uit de Klimaatmonitor) ziet er als volgt uit:

5. Visie en strategie

In het kader van *Groningen geeft Energie!* en vanuit de behoefte tot versnelling in het programma te komen, is een extra gemeentelijke inzet op het thema energiebesparing bij bedrijven en instellingen noodzakelijk. Onze aanpak is daarbij integraal en samenhangend.

Ons uitgangspunt is dat bedrijven en instellingen binnen onze gemeente bereid en in staat zijn om zelfstandig aan de wettelijke verplichtingen te voldoen. De rol van de gemeente Groningen zal daarin vooral stimulerend en initiërend zijn.

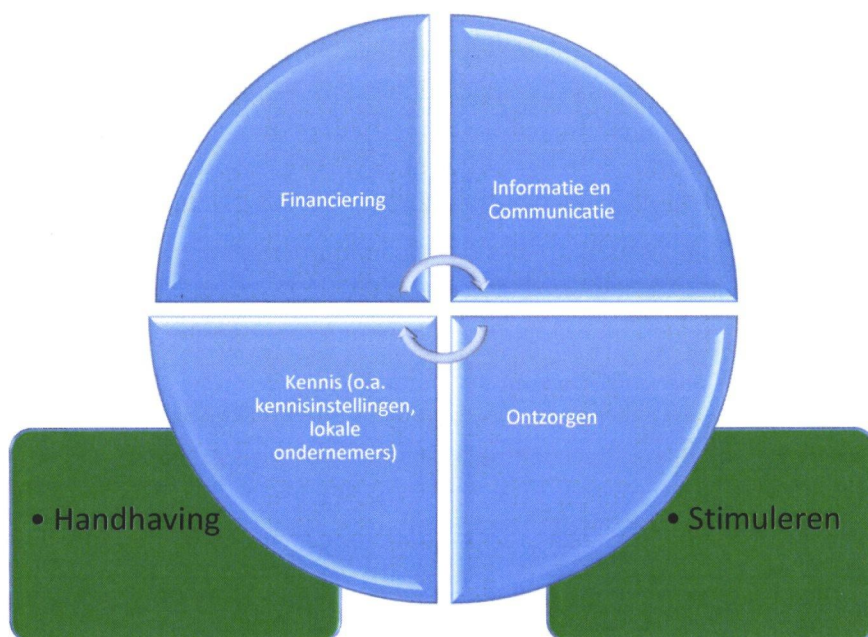
We willen in 2018 de versnelling concretiseren door samen met het bedrijfsleven een deal te sluiten over besparingsdoelstellingen en toepassing van duurzame energie.

Met deze deal willen we ondernemers stimuleren om meer te doen dan de Wet Milieubeheer voorschrijft. Het is dus zaak zoveel mogelijk voordelen te creëren voor deelnemende bedrijven.

Ondersteunen en faciliteren

Het handhaven van de Wet Milieubeheer zal alleen worden ingezet bij de bedrijven en instellingen die geen informatie verstrekken over de eigen activiteiten en de voortgang daarvan. Uiteraard zal er een kwaliteitstoets op de aangeleverde gegevens plaatsvinden.

Bedrijven en instellingen die zelfstandig meer doen dan de verplichtingen uit de wet Milieubeheer willen we ondersteunen en faciliteren. Door te ontzorgen bij het financieren van energiebesparingsmaatregelen, door de vereiste expertise aan te bieden, door de oprichting van besparingscollectieven te stimuleren, door lokale initiatieven vanuit het bedrijfsleven te stimuleren en door het creëren van voordelen voor deze bedrijven en instellingen.

Meermaals en langs verschillende wegen is afgesproken de wettelijke verplichtingen met betrekking tot energie-efficiëntie te handhaven. We kiezen er daarbij voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van dit onderdeel van de Wet Milieubeheer zoveel mogelijk binnen de gemeentelijke dienst te organiseren en te werken met een gespecialiseerd team, in samenwerking met de ODG. Een gespecialiseerd team binnen VTH zal versneld kennis opbouwen van het energieprofiel van bedrijven en instellingen binnen de gemeentegrenzen en kan daardoor beter informeren en adviseren.

Zakelijke grootverbruikers

Bijna 84% van het zakelijk energiegebruik is geconcentreerd bij 335 (11% van het totale bedrijvenbestand) grote zakelijke grootverbruikers. Als het totale bestand van 886 zakelijke grootverbruikers wordt genomen, is dat zelfs meer dan 90% van het zakelijk energiegebruik. Het versterken van toezicht en handhaving op basis van de Wet Milieubeheer is dus in de gemeente Groningen -in potentie- effectief om energiebesparingsdoelen te bereiken. Daarnaast kan de conclusie getrokken worden dat het niet erg effectief is om middelen in te zetten voor energiebesparing bij zakelijke kleinverbruikers. Meer dan 70% van de bedrijven in die categorie nemen nog geen 8% van het zakelijk energiegebruik voor hun rekening.

Voor de gemeente Groningen is het dus nodig extra invulling te geven aan de verplichting van de Wet Milieubeheer bij bedrijven en instellingen waarvoor zij bevoegd gezag is. In grote lijnen komt dit erop neer dat de zakelijke grootverbruikers, dat wil zeggen bedrijven en instellingen die meer dan 50.000 kWh elektriciteit en/of meer dan 25.000 m³ gas gebruiken, alle besparingsmaatregelen moeten nemen die een terugverdientijd van vijf jaar of minder hebben.

Zakelijke kleinverbruikers

Daarnaast is er nog een categorie grote grootverbruikers, bedrijven en instellingen die meer dan 200.000 kWh elektriciteit gebruiken en/of meer dan 75.000 m³ gas. Naast de verplichting alle besparingsmogelijkheden met terugverdientijden van vijf jaar of minder te realiseren, kunnen de grote grootverbruikers verplicht worden een Energie Efficiëntie Plan (EEP) te maken en over de voortgang zelfstandig te rapporteren. Bij de zakelijke kleinverbruikers (minder dan 50.000 kWh en/ of 25.000 m³) is alleen een zorgplicht van toepassing. Zakelijke kleinverbruikers worden geacht de voor de hand liggende besparingsmaatregelen te nemen, maar kunnen daartoe niet verplicht worden. Bij de zakelijke grootverbruikers liggen dus de meeste aangrijpingspunten voor beleid op het gebied van energiebesparing. Bij de grote zakelijke grootverbruikers is toezicht en handhaving relatief het eenvoudigst te organiseren.

Rol van gemeente Groningen

De gemeente Groningen wil graag een hoger percentage energiebesparing bij bedrijven en instellingen mogelijk maken dan op grond van de Wet Milieubeheer wordt bereikt. Als het doel 2,5% besparing jaarlijks is, is het wenselijk besparingsmogelijkheden met terugverdientijden van 7 jaar of minder uit te voeren, terwijl de Wet Milieubeheer zich richt op terugverdientijden van vijf jaar of minder. De gemeente Groningen wil daarom bedrijven stimuleren en faciliteren om zelf ambitieuze energiebesparingsplannen te maken en uit te voeren.

Dit betekent dat de rol van de gemeente Groningen verder gaat dan toezicht en handhaving op energiebesparing. We treden op als adviseur en helpen organisaties om mogelijkheden te vinden voor verregaande verduurzaming. Daarnaast acteren we als aanjager en verbinder. Dit zorgt voor een cultuurverandering bij de toezicht en handhaving en is door de aanstelling van nieuwe, ambitieuze, inspecteurs/adviseurs inmiddels in gang gezet.

Een mooi voorbeeld is de reeds in werking gestelde scholenaanpak. In deze aanpak heeft de adviseur een stimulerende en aanjagende rol gehad waarbij verschillende schoolbesturen in beweging zijn gebracht om zich te committeren aan energieneutrale scholen in 2035.

6. Actieprogramma 2018 – 2020

ACTIE	Tijdspad	
<p>Actie 1 Deal met het bedrijfsleven</p> <p>Het platform Groningen Energieneutraal 2035 is in 2015 opgericht om samen met Groningse bedrijven en organisaties de energietransitie naar 2035 te realiseren, te monitoren en waar nodig te versnellen. Inmiddels zijn 33 partijen toegetreden waaronder individuele bedrijven maar ook de bedrijvenverenigingen.</p> <p>We gaan dit platform verder uitbouwen tot een ambitieuze deal met bedrijven en instellingen over besparingsdoelstellingen en toepassing van duurzame energie. De deal moet half 2018 uitgewerkt en ondertekend zijn.</p> <p>Deze bedrijven maken serieuze energiebesparingsplannen én over de voortgang daarvan rapporteren ze periodiek. Hierbij gaan we gebruik kunnen maken van een monitoringsinstrument waarbij we de voortgang en de bijdrage van de individuele bedrijven aan een energieneutraal Groningen beter kunnen bijhouden.</p> <p>Met deze deal willen we ondernemers stimuleren om meer te doen dan de Wet Milieubeheer voorschrijft. Het is dus zaak zoveel mogelijk voordelen te creëren voor bedrijven die op de lijst staan.</p>	2 ^e kwartaal 2018	Stimulerende acties
<p>Actie 2 Samenwerking op bedrijventerreinen</p> <p>a. Opzetten energiecollectieven</p> <p>In overleg met de bedrijvenverenigingen gaan we verkennen welke mogelijkheden er zijn voor oprichting van besparingscollectieven, welke financiële middelen daarvoor ingezet kunnen worden en hoe de organisatie er exact uit zou kunnen zien.</p> <p>Op enkele plaatsen in Nederland hebben ondernemers zich, veelal vanuit een parkmanagement organisatie, verenigt in besparingscollectieven. Dit krijgt vorm door zoveel mogelijk voordelen te creëren voor leden van het collectief, zodat gezamenlijk goedkoper, efficiënter en effectiever invulling gegeven kan worden aan energiebesparingsdoelen.</p> <p>In de gemeente zijn vier bedrijvenverenigingen actief, die een ideale basis kunnen vormen voor de organisatie van dergelijke besparingscollectieven. De gemeente Groningen wil de vorming van besparingscollectieven bij de bedrijvenverenigingen stimuleren en een bijdrage leveren aan het creëren van doorslaggevende voordelen voor leden van een besparingscollectief.</p> <p>In de eerste helft van 2018 wordt in overleg met de bedrijvenverenigingen verkend welke mogelijkheden er zijn voor oprichting van besparingscollectieven, welke financiële middelen daarvoor ingezet kunnen worden en hoe de organisatie er exact uit zou kunnen zien. Hiervoor wordt bijvoorbeeld een bezoek georganiseerd naar een succesvol bestaand besparingscollectief.</p> <p>b. Streven naar energie neutrale bedrijventerreinen</p>	2018-2020	

<p>Of de stad Groningen energieneutraal is in 2035 hangt voor een groot deel af van de samenwerking tussen verschillende partijen. Om die samenwerking op te starten organiseert de gemeente Groningen Versnellingstafels.</p> <p>We willen in 2018 starten met een versnellingstafel energieneutrale bedrijventerreinen. Aan deze tafel bespreken partijen, waaronder de bedrijvenverenigingen, welke kansen zij benutten en hoe zij gezamenlijk aan oplossingen gaan werken voor concrete energievraagstukken. Ook kunnen de partijen acties op elkaar afstemmen, nieuwe initiatieven identificeren en succesvolle projecten opschalen.</p> <p>c. Stimuleren en faciliteren initiatieven vanuit het bedrijfsleven Er zijn diverse partijen bezig met het opzetten van besparingscampagnes voor het bedrijfsleven. Deze initiatieven zijn afkomstig van onder andere de lokale energie coöperatie Grunneger Power, de Natuur- en Milieufederatie, lokale installatiebedrijven en energiebedrijven.</p> <p>De focus richt zich in eerste instantie op de grotere bedrijven waarbij actief ondersteund wordt bij de inventarisering van besparingsmogelijkheden, het uitvoeren van maatregelen en de monitoring hiervan. Daarnaast wordt er ook gericht op het ondersteunen van kleinere MKB-bedrijven. Deze bedrijven hebben op basis van de Wet Milieubeheer geen concrete verplichtingen, echter liggen hier wel vele mogelijkheden voor energiebesparing.</p> <p>De initiatieven willen we o.a. zichtbaar maken voor bedrijven middels een 'menukaart'. In deze menukaart staan alle initiatieven waar bedrijven aan deel kunnen nemen op een overzichtelijke manier weergegeven We zullen per project bekijken of we dit project kunnen ondersteunen in menskracht of in een financiële bijdrage.</p> <p>d. Opzetten financieringsondersteuning Om ambitieus energiebesparingsbeleid van bedrijven en instellingen zélf te stimuleren, is het cruciaal dat de gemeente ondersteuning biedt bij het financieren van besparingsmaatregelen. Het gaat er daarbij om de ondernemer te ondersteunen bij financieringsaanvragen, bij het opmaken van de business-case en de administratieve afwikkeling. We adviseren over uitvoering van het Energie Efficiëntie Plan (of EED) van de onderneming, ondersteunen de ondernemer bij het opstellen van een business-case voor energiebesparingsmaatregelen.</p> <p>De financieringsbron, buiten de bancaire kredietruimte, is in de eerste plaats het Energiefonds dat momenteel bij de provincie Groningen vorm wordt gegeven. Andere mogelijke financieringsbronnen, subsidies en fiscale voordelen zullen in de eerste helft van 2018 in ogenschouw worden genomen. Het gaat daarbij in ieder geval om de Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek, de Milieu-Investeringsaftrek, de Energie-Investeringsaftrek en misschien ook fondsen vanuit de Economic Board Groningen.</p>		
<p>Actie 3 Versterken energieteam</p> <p>De basis voor energiebesparing bij bedrijven en instellingen wordt gevormd door de mogelijkheid om de Wet Milieubeheer en het Activiteitenbesluit als gereedschap te gebruiken om de doelstelling naar energieneutraal in 2035 te bewerkstelligen.</p>	<p>Continu</p>	<p>Toezicht en beoordeling</p>

<p>Concreet worden daartoe de volgende stappen ingezet vanaf 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bedrijfsgegevens op orde krijgen We gaan actief de actuele energie-gegevens van (in ieder geval) de zakelijke grootverbruikers verzamelen en in het bedrijfsbestand van VTH verwerken. We zullen hiervoor een monitoringssysteem toepassen waarbij per bedrijf het verbruik, de CO₂-uitstoot en de kosten gevolgd kunnen worden. Voor de grote zakelijke grootverbruikers zullen tevens de vierjaarlijkse Energie Efficiëntie Plannen (EEP's) (of EED's) worden opgevraagd en zal gewezen worden op de daarmee samenhangende jaarlijkse rapportages. Bedrijven en instellingen die niet tijdig voldoen aan het verzoek tot aanleveren van informatie, worden bezocht door inspecteurs van VTH om de vereiste gegevens te verkrijgen. Ter ondersteuning zullen diverse communicatiemiddelen worden ontwikkeld en zal de website van de gemeente Groningen worden uitgebreid. Energiebesparingsteam gemeente Groningen Er worden extra Energiespecialisten aangesteld om een Energiebesparingsteam Bedrijven en Instellingen te vormen. Dit team is losgemaakt van het reguliere proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het team richt zich op het stimuleren en adviseren van zakelijke grootverbruikers (circa 880 bedrijven) om verregaande energiebesparing te realiseren. Toezicht en handhaving kan eventueel als middel dienen om de transitie sneller vorm te geven. Doen wat je zegt De zakelijke grootverbruikers die geen Energie Efficiëntie Plan (of EED) indienen of die over de voortgang daarvan niet zelfstandig rapporteren, worden twee keer per jaar bezocht door een medewerker van het Energiebesparingsteam. De eerste keer om een aanwijzing te geven over te nemen (erkende) maatregelen en daarna om te controleren of er voortgang is in de uitvoering van aangewezen maatregelen. 		
<p>Actie 4 Projecten Energiebesparing bij specifieke doelgroepen</p> <p>De inspecteurs bij de afdeling VTH zijn in 2017 gestart met een aanpak 'Scholen Erkende maatregelen Wm en toekomstvisie naar energieneutraal onderwijs'. Via 3 stappen worden de energiebesparende maatregelen bij de bedrijven/instellingen uitgevoerd:</p> <p>Stap 1: Informeren Stap 2: Stimuleren Stap 3: Controleren, Toezien en Handhaven.</p> <p>Met de schoolbesturen wordt vooraf een intentieverklaring ondertekend waarbij gemeente Groningen en de schoolbesturen de intentie hebben om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - in samenwerking te streven naar energieneutrale schoolgebouwen in 2035. - de investering in kaart te brengen die nodig is om dit doel te bereiken - samen te zoeken naar oplossingen voor knelpunten - te onderzoeken hoe de GRESCO hier een rol in kan spelen <p>Medio 2018 zal deze aanpak worden geëvalueerd en bij een positief resultaat worden uitgebreid naar andere doelgroepen.</p>	2017-2018	Toezicht en handhaving

<p>Actie 5 Expertiseteams</p> <p>Bij de categorie grote zakelijke grootverbruikers is verreweg het grootste besparingspotentieel, maar is het opsporen en implementeren van besparingsmaatregelen tegelijkertijd het meest complex. In deze categorie zijn de voor de hand liggende besparingsmaatregelen in het algemeen al lang genomen. Het energiegebruik bij de grote zakelijke grootverbruikers hangt vooral samen met de inrichting van het bedrijfsproces en de daarbij gebruikte installaties. Verder gaande energie-efficiëntie is om die reden vooral te bereiken door het bedrijfsproces door te lichten en het energiegebruik van installaties te vergelijken met de (wereldwijd) beschikbare alternatieve installaties. Het reguliere toezicht houden en handhaven op grond van de Wet Milieubeheer heeft in deze categorie nauwelijks meerwaarde als er geen specialistische kennis wordt toegevoegd. Er is een bedrijfsonderzoek nodig, uitgevoerd door experts op het gebied van energie-analyse en experts met technische kennis van de bedrijfstak of branche waartoe het te onderzoeken bedrijf behoort.</p> <p>Gezien het feit dat meer dan 80% van het zakelijk energiegebruik in de gemeente Groningen in deze bedrijfscategorie valt, is het voor een effectieve aanpak nodig dergelijke bedrijfsonderzoeken te organiseren. In ieder geval tot het moment dat er op nationaal, ODG of bedrijfstakniveau voorzien is in het organiseren van specialistische kennis.</p> <p>In de eerste helft van 2018 zal samen met de provincie Groningen een plan worden uitgewerkt voor de inrichting van expertiseteams die bedrijfstakgewijs de grote zakelijke grootverbruikers provincie-breed door kunnen lichten.</p>	<p>2018-2020</p>	<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Toezicht en handhaving</p>
--	------------------	---

7. Financiën

De voorgestelde maatregelen in dit actieplan kunnen niet binnen het huidige budget van het energieprogramma gefinancierd worden en hier zal het aanvullend budget worden aangewend.

Actie	Benodigd budget
1. Actief informeren, stimuleren en ontzorgen	
Bedrijvenplatform Groningen	€ 150.000
Samenwerking op bedrijventerreinen (Opzetten besparingscollectieven, Energie neutrale bedrijventerreinen, Stimuleren en faciliteren initiatieven vanuit het bedrijfsleven, opzetten financieringsloket voor bedrijven)	€ 200.000
2. Uitbreiden Energieteam met extra inzet op energiebesparing	
Versterken Energieteam naar 3 fte	€ 300.000
Projecten Energiebesparing bij specifieke doelgroepen	€ 25.000
Expertiseteams	€ 75.000
Totaal benodigd budget	€ 750.000